

POSTANOWIENIE

Dnia 27 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z odwołania P.H.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rzeszowie

z udziałem J.H. i A.O.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 27 maja 2025 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie

z dnia 22 grudnia 2023 r., sygn. akt III AUa 615/23,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

II. zasądza od P.H. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rzeszowie kwotę 240,00 (dwieście czterdzieści) złotych, wraz z odsetkami, o których mowa w art. 98 § 1¹ k.p.c. - tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

DS

UZASADNIENIE

Decyzją z 6 kwietnia 2021 r. (nr [...], znak [...]), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Rzeszowie stwierdził, że P.H., jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom:

emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu, od 1 czerwca 2019 r. W uzasadnieniu stanowiska organ rentowy podniósł, że zgromadzone dowody w sprawie nie potwierdziły, że wnioskodawca wykonuje od 19 listopada 2018 r. pozarolniczą działalność gospodarczą, w sposób zorganizowany i ciągły. Zdaniem organu rentowego wnioskodawca podejmował jedynie incydentalne działania, nie mające uzasadnienia z punktu widzenia zasady racjonalnego gospodarowania, nieopłacalne i pozostające w sprzeczności z regułami zyskowności. Jednocześnie wnioskodawca generował koszty związane z działalnością znacznie wyższe niż przychody, które osiąga z tego tytułu. W ocenie organu rentowego celem wnioskodawcy nie było rzeczywiste prowadzenie działalności gospodarczej, lecz podjęcie szeregu działań, mających upozorować fakt prowadzenia działalności i włączenia z tego tytułu do systemu ubezpieczeń społecznych, chociażby w celu uzyskania prawa do wypłaty świadczeń z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Decyzją z 6 kwietnia 2021 r. (nr [...], znak [...]), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Rzeszowie stwierdził, że J.H. nie podlega od 1 czerwca 2019 r. oraz od 1 listopada 2019 r. obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu oraz wypadkowemu jako pracownik u płatnika składek G. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podniósł, że w trakcie postępowania nie przedstawiono żadnych dowodów świadczenia pracy przez J.H., ani nie przedstawiono dokumentów potwierdzających fakt świadczenia pracy przez ubezpieczoną, np. wytworzonej dokumentacji.

Decyzją z 6 kwietnia 2021 r. (nr [...], znak [...]), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Rzeszowie stwierdził, że A.O. nie podlega od 1 marca 2019 r. obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu oraz wypadkowemu, jako pracownik u płatnika składek G. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podniósł, że w trakcie postępowania nie przedstawiono żadnych dowodów świadczenia pracy przez A.O., ani nie przedstawiono dokumentów potwierdzających fakt świadczenia pracy przez ubezpieczoną, np. wytworzonej dokumentacji.

Sąd Okręgowy w Przemyśle III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 13 lipca 2023 r. (sygn. akt III U 532/21), wydanym w sprawie P.H.,

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Rzeszowie, o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym, przy udziale J.H. i A.O.: oddalił odwołania oraz zasądził od wnioskodawcy P.H., na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rzeszowie, kwotę 540 zł, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w spełnieniu świadczenia, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

Na skutek apelacji wnioskodawcy, Sąd Apelacyjny w Rzeszowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 22 grudnia 2023 r. (sygn. akt III AUa 615/23): oddalił apelację oraz zasądził od wnioskodawcy P.H., na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rzeszowie kwotę 720 zł, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego, od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie wywiódł odwołujący, zaskarżając judykat w całości, zarzucając naruszenie prawa materialnego, tj.:

1. naruszenie art. 3 i 4 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. prawo przedsiębiorców poprzez przyjęcie, że ubezpieczony nie prowadził działalności gospodarczej, w sytuacji, gdy jego działania miały charakter stały i zorganizowany, a celem było osiągnięcie zysku;

2. naruszenie art. 2, art. 7 oraz art. 22 Konstytucji RP wobec próby ograniczania prowadzenia działalności gospodarczej przez P.H. oraz nierównego i antyobywatelskiego traktowania;

3. naruszenie art. 3 i art. 4 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. prawo przedsiębiorców, w zasadzie poprzez ich całkowite pominięcie i przyjęcie *ad hoc*, że P.H. nie prowadził działalności gospodarczej, podczas gdy podejmował szereg czynności mających na celu osiągnięcie zysku;

4. naruszenie art. 3 i art. 4 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. prawo przedsiębiorców poprzez przyjęcie, że P.H. nie osiągała dochodów, a miał wydatki, całkowicie pomijając wykazany fakt, że posiadał środki które zarobił, gdy pracował wcześniej w Norwegii.

W związku ze stawianymi zarzutami, skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu II instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Jako podstawę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał, że skarga jest oczywiście uzasadniona, z uwagi na błędne przyjęcie przez Sąd podstawy rozstrzygnięcia, jakoby odwołujący nie prowadził działalności gospodarczej, co było podnoszone przez skarżącego przed Sądami *meriti*.

W odpowiedzi na wywiedzioną skargę kasacyjną, organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie od P.H. na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym, wg norm przepisanych.

W przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, organ rentowy wniósł o oddalenie skargi kasacyjnej i zasądzenie od P.H. na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym wg norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wywiedziona w niniejszym postępowaniu nie kwalifikuje się do jej przyjęcia celem rozpoznania merytorycznego.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie: (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Przypomnieć należy, że skarga kasacyjna nie jest (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia. Podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zatem zarzuty dotyczące ustalenie faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.), a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c., postanowienia Sądu Najwyższego: z 6 marca 2018 r., II UK 194/17, LEX nr 2488675; 27 kwietnia 2022 r., I USK 413/21, LEX nr 3431707; J. Paszkowski (w:) T. Szanciło (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Komentarz. Art. 1–458¹⁶. Tom I. Warszawa 2023, komentarz do art. 398¹³).

Wywiedziona w niniejszej sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że zdaniem strony skarżącej jest ona oczywiście uzasadniona, bowiem – jak ocenia skarżący - w sposób nie uprawniony próbuje się ograniczać podstawowe prawa obywatela, a także obywatela jako przedsiębiorcy. W sposób całkowicie nieuzasadniony, nie akceptowalny i przede wszystkim antyobywatelski ogranicza się możliwość prowadzenia działalności gospodarczej. A to wszystko, zdaniem autora skargi kasacyjnej, wskazuje na błędy w dokonanej analizie przez sąd orzekający.

Należy więc wskazać, że odwołanie się do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, iż przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że strona skarżąca musi wskazać, w czym (w jej ocenie) wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Strona skarżąca powinna więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy

prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 75; z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126 i z 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto, przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). Takiej okoliczności strona skarżąca nie wykazała. Nie wskazała nawet żadnych przepisów prawa (materialnego lub procesowego), których rażące naruszenie miałoby świadczyć o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Nie wystarczające jest przy tym odwoływanie się we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do przepisów wskazywanych w zarzutach skargi i ich uzasadnieniu – bowiem na etapie „przedsądu” Sąd Najwyższy nie analizuje zarzutów kasacyjnych, a jedynie rozpoznaje wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej, przez pryzmat istnienia przesłanek wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, Sąd Najwyższy postanowił, zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów oparto na § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1935 ze zm.).

DS.

[SOP]